

Samisk kulturminne – og Norges kuleste utedo

■ **Rett sør for Børvågen langs Nasjonal turistveg på yttersida av Andøya ligger fjellformasjonen Bokkegargi; et fredet samisk kulturminne der naturen har bygd både alter og prekestol.**

De siste 50-60 årene er det blitt holdt en årlig friluftsgudstjeneste i Bukkekjerka som trekker folk fra hele distriktet. Men i forkristen tro var plassen et hellig sted, der samer ofret til gudene, noe offerhula på sjøsiden vitner om. Det var særlig kveite som ble brukt som offergave. I Lappholla, et søkk på nedsida av fjellet Børa og på motsatt side av veien, kunne samene samle reinen. Det samiske navnet har ingenting med kirke å gjøre, men ved forskning av stedsnavnet og kristen påvirkning ble stedet etter hvert fortolket som et kristent sted.

Terreng rundt Bukkekjerka er dramatisk. Veien skiller bratte fjell i øst og storhavet som slår mot land i vest. Det er fantastisk utsikt mot nord, og Bukkekjerka er en flott plass for å se både havørn og midnattssol. Den heldige kan også skimte hval fra land.

Her har Statens Vegvesen bygd det som må være et av Norges kuleste utedo – med enveisspeil og utsikt mot storhavet og den vakre vesterålsnaturen. I tillegg er det kommet parkeringsplass, bål plass i fjæra, rasteområder, flotte stier og en klopp som viser vei til severdigheter og utsiktspunkter. Anlegget, som hadde en prislapp på om lag 20 millioner, er etablert med god dialog med Sametinget, og berører ikke de samiske kulturminnene i området. Utkikkspunktet sto ferdig og ble åpnet i fjor sommer, med stor deltakelse og et rikholdig åpningsprogram, der blant annet Tundra Electro med Inga-Marte Gaup Jusso trollbandt de framfotete med elektrojoik inne i selve Bukkekjerka.

Norges kuleste utedo?

Historisk avtale signert Samisk kulturarv tilbakeføres

■ **Onsdag underskrev de samiske museene i Norge en historisk avtale om tilbakeføring av rundt 1600 gjenstander fra Norsk Folkemuseum og Kulturhistorisk museum.**

Signeringen fant sted på RDM-Kautokeino bygdetun i Guovdageaidnu/Kautokeino. Dette skjedde på dagen 7 år etter at samarbeidsavtalen om tilbakeføring av gjenstandene ble undertegnet i Karasjok 19.

Lars Andreaassen, direktør v/Arran signerer avtalen sammen med Olav Aaraas, direktør Norsk folkemuseum og ass.direktør Karl Kallhovd Kulturhistorisk museum og sametingspresident Aili Keskitalo. Det var en høytidelig stund preget av glede og høytid. Bak museumsleder på Arran, Harrieth Aira. Foto: Sametinget

juni 2012. Avtalen ble undertegnet av Sametingspresident Aili Keskitalo, direktørene fra de to norske museene og representanter for de samiske museene. Direktør Lars Andreaassen underskrev avtalen på vegne av Arran julevsåme guovdásj - lulesamisk senter.

BÅÅSTEDE – TILBAKEFØRING AV SAMISK KULTURARV. Tilbakeføringsprosjektet Bååstede- tar nå et viktig skritt fram i prosessen fram mot at samisk kulturarv forvaltes og formidles av samene selv. På 1800- 1900-tallet ble det samlet inn 4200 gjenstander fra hele Sápmi til Universitetets Etnografiske museum i Oslo, som senere ble del av Kulturhistorisk Museum. Gjenstandene ble etter hvert deponert til Norsk Folkemuseum. Denne samiske samlingen i Oslo ble i hovedsak innsamlet før man hadde egne samiske institusjoner.

KOMMER HJEM. Gjenstandene skal nå innlemmes i sine opprinnelige språk- og kulturmiljø, og slik blant annet bidra til revitalisering av duodje og språk og formidling av kulturhistorie i sine respektive områder.

Gjennom dette blir de nå kunnskapsbank for det samiske folk som i en periode med fornskning mistet mye av denne kulturarven.

Når avtalen nå er signert, er prosjektets første del gjennomført.

Det er fremdeles behov for midler til oppgradering av magasiner og utstillingsrom ved de samiske museene, og også til styrking av kompetanse til å håndtere gjenstandene. Alt dette må på plass før kulturarven kan vende hjem.

PRESSEMELDING
ARRAN/HARRIETH AIRA

Satser på pitesamisk kulturarv

Sametinget har delt ut over 10 millioner kroner i tilskudd innen kulturminnevern. Blant annet har flere pitesamiske prosjekter fått midler. – I det pitesamiske området skjer det nå en positiv revitalisering. Det er derfor ekstra gledelig å bidra til å styrke den pitesamiske kulturarven, sier sametingspresident Aili Keskitalo. Sametinget har de siste årene hatt en særlig satsning på pitesamisk kultur og kulturarv, også gjennom tilskuddsordningene. Sammen med Bodø kommune og Sametinget. Nordlandsmuseet har Sametinget finansiert en stilling innen bygningsvern. Satsningen er en del av samarbeidsavtalen mellom Bodø kommune og Sametinget. Istandsetting av pitesamisk bygningsarv er gitt midler gjennom flere prosjekter. Det skal også registreres pitesamiske kulturminner på Saltfjellet. – Pitesamisk bygningsarv er verdifull fordi vi her finner noen av de eldste samiske bygningene. Å gjøre bygningene kjent styrker den pitesamiske identiteten, sier Keskitalo, som forrige torsdag åpnet en konferanse om nettopp pitesamisk historie og byggeskikk på Saltfjellet.

Sametingspresidenten og sametingsråd for kulturvern Berit Marie E. Eira er også glade for kunne tildele midler til prosjekter som gjør den rike samiske kulturhistorien tilgjengelig for publikum. Flere større tilrettelegginger har derfor fått midler til skilting.

På Årøyholmen i Lyngen skal det fortelles om sjøsamisk historie og gammel samisk religion. I Porsanger vil det flotte kulturlandskapet med historien om trolene bli tilrettelagt. I Kaperdalen på Senja skal de gamle markasamiske boplassene vises fram. Det er også gitt midler til tilrettelegging av kulturminner på Kvitnes og Molvik i Berlevåg.

Mange områder er ikke kartlagt i forhold til samiske kulturminner. Registreringsprosjekter er viktig for å vise samisk bruk og tilstedeværelse. Et av prosjektene som har fått midler i år, er registrering i Navitdalen og Kvænangsbotn. Reindrifta og lokalbefolkningen skal delta i dette arbeidet.

– Prosjektet vil gi oss mange kulturminner og historier til glede for kommende generasjoner, sier sametingsråd Eira.

Sametinget har siden 2012 registrert freda samiske bygninger, fra 1917 eller eldre. Fra noen titalls bygninger er det nå registrert rundt 900 bygninger. Mange er blitt klar over at de eier et automatisk freda bygg og har fått midler til å sette det i stand.

Eierne som har fått tilskudd er spredt over hele det samiske bosettingsområde. Sametinget forvalter en egen ordning for freda samiske bygninger i privat eie. Hele seks millioner er tildelt dette formålet.

PRESSEMELDING